

Zatwierdzam

.....

**Protokół nr 2/2016
z drugiego posiedzenia grupy tematycznej ds. podejścia LEADER**

Warszawa, 3-4 marca 2016 r.

W dniach 3-4 marca 2016 r. w Klaudynie pod Warszawą odbyło się drugie posiedzenie grupy tematycznej do spraw podejścia LEADER. Zgodnie z uchwałą nr 4 Grupy Roboczej ds. KSOW z dnia 12 października 2015 r. w sprawie powołania grupy tematycznej do spraw podejścia LEADER (GTL), w posiedzeniu wzięli udział przedstawiciele: Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, jednostki centralnej KSOW, regionalnych sieci LGD, samorządów województw, Krajowej Rady Izb Rolniczych, przedstawiciele grupy RLKS przy KM PROW na lata 2014-2020, przedstawiciele LGD korzystający z innych funduszy UE oraz przedstawiciele Fundacji Programów Pomocy dla Rolnictwa FAPA, pełniące obowiązki sekretarza Grupy. Lista obecności uczestników posiedzenia stanowi załącznik nr 1 do protokołu.

Posiedzenie otworzył Przewodniczący GTL Pan Witold Magryś - przedstawiciel Polskiej Sieci LGD – Federacji Regionalnych Sieci LGD, który przywitał uczestników spotkania oraz zaproszonych gości: Pana Ryszarda Zarudzkiego - Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Pana Krzysztofa Grabowskiego – Wicemarszałka Województwa Wielkopolskiego, Panią Urszulę Budzich-Tabor z Europejskiej Sieci na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, przedstawiciele Instytucji Zarządzających Regionalnymi Programami Operacyjnymi w woj. kujawsko-pomorskim, podlaskim, śląskim i wielkopolskim oraz przedstawiciela Ministerstwa Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej. Poinformował o uzupełnieniu składu GTL o nowych członków: dwóch przedstawiciele grupy RLKS przy Komitecie Monitorującym PROW na lata 2014-2020, dwóch przedstawiciele lokalnych grup działania korzystających z innych funduszy UE oraz przedstawiciel Grupy Roboczej ds. KSOW.

Następnie oddał głos Panu Ministrowi.

Podsekretarz stanu Pan Ryszard Zarudzki powitał uczestników II posiedzenia Grupy Tematycznej ds. podejścia LEADER, działającej przy GR ds. KSOW po czym zwrócił uwagę na znaczenie tego spotkania i podziękował współpracownikom oraz JC KSOW za przygotowanie spotkania. Zaznaczył na wstępie, że aktualnie w MRiRW widoczne są pewne zmiany, dostosowujące administrację do aktualnych potrzeb i zadań, które mają na celu m.in. stworzenie klimatu współpracy. Wspomniał także, że w drugim dniu posiedzenia będzie uczestniczył Pan Krzysztof Rodzik - nowy Dyrektor Biura Pomocy Technicznej w MRiRW. Kolejną kwestią, którą poruszył Wiceminister Ryszard Zarudzki były sprawy związane z programowaniem i poszukiwaniem najlepszych rozwiązań finansowania rozwoju obszarów

wiejskich. Następnie podzielił się z uczestnikami posiedzenia informacją, że poprzedniego dnia miało miejsce spotkanie z Jerzym Kwiecińskim, Sekretarzem Stanu w Ministerstwie Rozwoju w sprawie *Planu na rzecz odpowiedzialnego rozwoju Polski*, który określa się w skrócie strategią lub planem Morawieckiego. Zaznaczył także, że przekaże prowadzącym warsztaty materiały tak, by uczestnicy posiedzenia mogli się zapoznać z szerszym kontekstem pomysłu finansowania rozwoju obszarów wiejskich także z funduszy unijnych. Podkreślił także, że z inicjatywy MRiRW do strategii został włączony filar 5 „Rozwój społeczny i regionalny”, którego częścią jest „*Pakt dla obszarów wiejskich*” wspierany nie tylko z PROW, ale także z Polityki Spójności. Zaznaczył również, że obecny na spotkaniu Pan Marszałek Województwa Wielkopolskiego może potwierdzić, że zarówno PROW, jak i RPO w województwach zostały już uruchomione i są realizowane pewne działania w ww. zakresie. Istotne jest jednak, aby nie skupiać się na przyjętej dotychczas interpretacji, że autostrady wspierają rozwój obszarów wiejskich. Upraszczając - w dużym skrócie – należy nadać tym środkom nowy charakter. Minister pokreślił także, że bardzo ważnym wyzwaniem nowego kierownictwa resortu jest przyjęcie podejścia, zgodnie z którym środkami unijnymi nie rozwiążemy wszystkich problemów i nie mogą one być swoistym panaceum na wszystkie problemy. Wspomniał też, że obecna na sali Pani Nina Dobrzyńska, Dyrektor ... pracuje na rzecz „*Paktu dla obszarów wiejskich*”, w ramach którego istotną rolę pełnią środki i mechanizmy krajowe pozwalające na planowanie działań w dłuższej perspektywie. Źródła finansowania rozwoju obszarów wiejskich zostały przedstawione w *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa*. Minister podkreślił, że obszary zależne od rybactwa to także obszary wiejskie tylko o trochę innym charakterze. Pomysł na rozwój obszarów poza miastami - czyli obszarów wiejskich plus miasteczka do 20 tys. mieszkańców może być wspólny. Mamy bardzo dobrą sytuację do współpracy, gdyż na sali obecni są przedstawiciele „Rybactwa”. „*Pakt dla obszarów wiejskich*” może objąć środki krajowe, w tym budżet państwa oraz środki unijne, w ramach których mamy do dyspozycji WPR (cały pakiet I i II filaru) oraz politykę spójności.

Nawiązując do poprzedniego posiedzenia GTL, Wiceminister Ryszard Zarudzki podkreślał wagę współpracy w ramach grupy, która gromadzi ważne dla LGD środowiska i zachęcał do postrzegania rozwoju obszarów wiejskich w kategoriach wspólnych interesów tych środowisk. Zaznaczył również, że w najbliższych dniach członkom GTL przekazane zostaną najważniejsze informacje na temat tego w jaki sposób MRiRW postrzega współpracę, w tym współpracę z GTL. Dodał, że II posiedzenie grupy jest kolejnym krokiem ku rozwijaniu tej współpracy. Odniósł się także do programu i formuły spotkania, w ramach której to ministerstwo zaprasza partnerów do współpracy oczekując konkretnych wniosków i propozycji, nad którymi wspólnie można dalej pracować i poszukiwać rozwiązań. Pokreślił także, że nie wyobraża sobie lepszego zespołu niż ten, w którym są reprezentowane: instytucje zarządzające, instytucje wdrażające, agencja płatnicza, LGDy i LGRy, co pozwoli na rzeczywistą wymianę wiedzy i dzielenie się swoimi doświadczeniami.

Wiceminister wyznaczył 4 ważne obszary pracy GTL:

- 1) LEADER/RLKS a polityka spójności – jakie instrumenty i za pomocą jakich narzędzi można skutecznie przekierować z polityki spójności na rozwój obszarów wiejskich. Przechodzimy od poziomu strategicznego do poszukiwania konkretnych rozwiązań.

Podsumowanie pracy GTL w tym obszarze będzie stanowiło dla kierownictwa MRiRW bardzo ważne wskazówki, które zostaną przekazane ministrowi Jerzemu Kwiecińskiemu z Ministerstwa Rozwoju. MRiRW dostrzega potrzebę zmiany podejścia SW do kwestii uwzględnienia RLKS w RPO. Czy są możliwe zachęty dla samorządów, które zdecydują się na szerszą realizację podejścia RLKS? Czy wymagane są zmiany w przepisach krajowych? Jak powiązać dyskusje na temat ewentualnych zmian w PROW, szerszego wdrażania RLKS z pracami nad *Paktem dla rozwoju obszarów wiejskich*? Zaznaczył, że MRiRW jest otwarte na uwzględnienie oczekiwań SW, związanych z rozszerzeniem formuły RLKS w RPO. Wiceminister Ryszard Zarudski dodał, że Ministerstwo Rozwoju także poszukuje metod efektywniejszego wykorzystania środków na rozwój kraju. Uwzględniając finansowanie zewnętrzne, w tym kredyty bankowe i inne zwrotne mechanizmy finansowe to nadal jedną z podstawowych zasad wydatkowania pieniędzy na zrównoważony rozwój jest partnerstwo.

Podsekretarz Stanu Ryszard Zarudski zaznaczył ponadto, że nie trzeba nikogo w tym gronie przekonywać, że LEADER to przede wszystkim rozwój kapitału społecznego. Nie należy również przypominać o porażkach LEADERa związanych z wdrażaniem programów, bo nie jest to czas na ich rozpamiętywanie, ale na wyciągnięcie z nich nauki i zebranie doświadczeń, by w nowym okresie umiejętnie je wykorzystać. Bezwzględna zaletą LEADERa, którą trzeba nieustannie pokazywać i o niej mówić jest budowa kapitału społecznego na wsi. Należy wciąż to powtarzać, bo jest to zaleta trudno mierzalna. Zupełnie inaczej niż w projektach twardych, gdzie efektem działań jest lepsza droga czy świetlica.

- 2) Drugim obszarem, o który mówił podsekretarz stanu Pan Ryszard Zarudski był przepływ informacji w zakresie RLKS pomiędzy stroną samorządową, społecznością lokalną, MRiRW i MR. Podkreślił, że współpraca między wszystkimi podmiotami przebiega sprawnie i funkcjonuje wymiana informacji, ale GTL powinien być łącznikiem pomiędzy wszystkimi podmiotami jako narzędzie potrzebne w relacji pomiędzy stronami. Przeważnie wygląda to następująco: jeśli LGD ma problemy to kieruje je do Urzędu Marszałkowskiego, a Urząd Marszałkowski odsyła do Instytucji Zarządzającej, a ta z kolei do UM i jest to swoisty zakłęty krąg czy kwadratura koła. Należy poszukać sposobów i narzędzi, by swoistym łącznikiem, platformą komunikacyjną była GTL.
- 3) Trzecim obszarem wymienionym przez Pana Ryszarda Zarudskiego było uproszczenie wdrażania podejścia LEADER/RLKS. Zaznaczył, że rozwiązania wprowadzone w Polsce są promowane w Europie, stąd niezrozumiałe jest niezadowolenie w kraju, skoro polskie rozwiązania są wzorcem dla innych. To w czym jest problem? Wspomniał też, że rozumie, iż w kularach prowadzone będą dyskusje na temat problemów związanych z konkursami, wymaganej obszernej dokumentacji, pracy ekspertów oceniających strategie, którzy muszą przejrzeć nawet 700 stron wniosku wraz z załącznikami. Zaznaczył, że przekazał ministrowi Pawłowi Chorażemu z Ministerstwa Rozwoju trzy LSR z województw: kujawsko-pomorskiego, warmińsko-mazurskiego i pomorskiego, aby uświadomić ogrom pracy, jaka została wykonana przez lokalną społeczność i LGD. Przekazana obszerna dokumentacja da lepszy obraz sytuacji, w jaki sposób funkcjonuje RLKS w Polsce. W chwili obecnej przeprowadzane są konkursy na wdrażanie LSR i trwają prace związane

z ich rozstrzygnięciem, jednak należy już pracować nad modyfikacją podejścia i zmianami w procedurze, gdyż jest to proces wymagający czasu.

- 4) Jako czwarty obszar zainteresowania GTL Minister wymienił funkcjonowanie KSOW. Na ile plan operacyjny KSOW spełnia oczekiwania środowisk lokalnych? Co można jeszcze zmienić? Zmiany już zaszły w kwestii zarządzania KSOW, a Dyrektor Krzysztof Rodzika jest gotowy do współpracy. Wiceminister poprosił o uważne wysłuchanie wystąpienia Dyrektora Krzysztofa Rodzika, który przedstawi bieżący stan przygotowania Planu operacyjnego KSOW na lata 2016-2017, by można było znaleźć sposób wyjścia z kryzysowej sytuacji.

Na zakończenie wystąpienia Minister życzył uczestnikom posiedzenia udanych obrad i poinformował, że zostaje z grupą, by móc uczestniczyć i w pierwszej, i w drugiej części posiedzenia, a także po południu i wieczorem. Zaznaczył także, że będzie obecny drugiego dnia posiedzenia podczas wystąpienia Dyrektora Krzysztofa Rodzika i liczy na wiele rozmów oraz spotkań, by wykorzystać jak najlepiej czas i warunki sprzyjające tego typu rozmowom.

Przewodniczący Witold Magryś podziękował Panu Ministrowi za miłe słowa oraz życzliwość skierowaną w stronę GTL. Poprosił następnie o zabranie głosu Pana Marszałka Grabowskiego.

Pan Krzysztof Grabowski Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego podziękował za zaproszenie i możliwość zaprezentowania rozwiązań stosowanych w Wielkopolsce. Zwrócił uwagę na wielofunduszowość, która jest proponowana w dwóch regionach w kraju. Mówiąc o środkach unijnych, leaderowskich, czy wynikających z lokalnego rozwoju, wspomniał, że w woj. wielkopolskim są 34 LSR w ocenie, i Wielkopolska pod względem ilości LSR przoduje, choć są plusy i minusy wynikające z tej sytuacji. Należy położyć nacisk na to, by dostępne środki były dobrze wykorzystane, nie tylko przy przestrzeganiu formalności, ale przede wszystkim patrząc przez pryzmat rozwoju całego regionu, również tego oddalonego od stolicy. Często jest tak, że ośrodki wokół aglomeracyjnych, również te wiejskie, lepiej się rozwijają niż pozostałe, stąd też ważne jest, by było poczucie, że w całym regionie liderzy lokalni byli docenieni i mieli możliwość działania. Nawiązując do wypowiedzi Pana Ministra podkreślił także, że niezwykle ważne są kwestie regionalne, a środki z budżetu województwa są dobrze wykorzystywane. Wicemarszałek Krzysztof Grabowski zwrócił uwagę na wieloaspektowy rozwój obszarów wiejskich, zarówno inwestycyjny jak i społeczny. Podejście LEADER przede wszystkim integruje mieszkańców, stymuluje powstawanie nowych inicjatyw, kreuje liderów lokalnych. Zapewnił, że będą podejmowane działania wspierające LGD i LGR poprzez szereg programów płynących z samorządu województwa. Odnosząc się do programu II posiedzenia GTL, zaznaczył, że chętnie będzie uczestniczył w obradach ze względu na poruszane kwestie i możliwość wymiany wiedzy, dobrych rozwiązań oraz doświadczeń. Wspomniał także, że na posiedzeniu obecny jest Dyrektor Departamentu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego Pan Mieczysław Borówka, który będzie omawiał kwestie tego, że w Wielkopolsce nie ma wielofunduszowości, ale pomimo tego można podejmować wiele działań, które będą miały wpływ na rozwój całego regionu i obszarów wiejskich, w tym też obszarów oddalonych od stolicy regionu, które tego wsparcia w sposób szczególny potrzebują. Następnie szczególnie podziękował Panu Ministrowi za

zaproszenie. Wspomniał także, żeby członkowie GTL podczas organizowania kolejnego posiedzenia pamiętali o tym, że Wielkopolska jest bardzo gościnnym regionem, podkreśli także, że warto pojechać w teren i tam zorganizować spotkanie.

Przewodniczący podziękował za zaproszenie do Wielkopolski i zaznaczył, że po raz pierwszy na swoim posiedzeniu GTL miała przyjemność gościć marszałka województwa.

Następnie przystąpiono do przyjęcia porządku obrad. Uwagę do porządku obrad zgłosił Pan Zbigniew Pacholik z LGD w woj. lubelskim. Podkreślił, że wszystkie przedstawione w programie tematy posiedzenia są bardzo ciekawe, brakuje jednak miejsca na rozmowę na temat bardziej podstawowy, dotyczący LGD. Zgłosił prośbę o wprowadzenia formalnego punktu dotyczącego stanu przygotowania dokumentów dotyczących wdrażania LSR, w tym z informacjami dotyczącymi etapów wdrażania – w tym wzorów formularzy wniosków, formularzy biznesplanów. Jeśli jest to możliwe, to uczestnicy posiedzenia będą służyć MRiRW pomocą i doświadczeniami, sugestiami, żeby dokumenty potrzebne do złożenia wniosków przez beneficjentów nie były tak bardzo sformalizowane i tak obszerne. Dodał także, że z końcem roku 2018 powinien zostać rozliczony I etap wdrażania LSR. Wspomniał także o raporcie NIKu i jej uwadze, że pewne elementy oceny są bardzo sformalizowane.

Przewodniczący podziękował za wniosek i poinformował, że w kolejnym punkcie porządku obrad będą podane informacje na temat wielofunduszowych LSR, którą przedstawi Pani Naczelnik Joanna Gierulska z Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich MRiRW. Zaznaczył, że jest obecna na posiedzeniu Dyrektor Marzena Cieślak przedstawiciel Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa i ona również może odpowiedzieć na pytania dotyczące stanu przygotowań dokumentów proceduralnych związanych z wdrażaniem LSR.

Następnie poddał pod głosowanie porządek obrad posiedzenia, który został przyjęty jednomyślnie. Posiedzenie przebiegało według następującego porządku obrad:

1. Otwarcie spotkania, powitanie Gości przez Przewodniczącego.
2. Słowo wstępne – *Ryszard Zarudski, Wiceminister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Krzysztof Grabowski – Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego*
3. Przedstawienie i przyjęcie porządku obrad.
4. Informacja na temat wielofunduszowych LSR złożonych w ramach I naboru i wstępne wnioski dla RLKS w Polsce – *Joanna Gierulska, Naczelnik Wydziału Rozwoju Lokalnego, MRiRW.*
5. RLKS w regionach, które dopuszczają strategię wielofunduszowe:
 - *Barbara Jesionowska, Dyrektor Wydziału Programowania Europejskiego, UM Województwa Kujawsko-Pomorskiego,*
 - *Joanna Skorulska, Zastępca Dyrektora Departamentu Rozwoju Regionalnego, UM Województwa Podlaskiego.*
 - Dyskusja moderowana: w jaki sposób Lokalne Strategie Rozwoju mogą przyczynić się do osiągnięcia celów polityki spójności? – *moderatorzy: Urszula Budzich-Tabor, Punkt Kontaktowy Europejskiej Sieci na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, Irena Krukowska, Ryszard Kamiński,*

6. Wielofunduszowość z perspektywy UE – *Urszula Budzich-Tabor*, Punkt Kontaktowy Europejskiej Sieci na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich
7. RLKS w regionach, w których nie przewidziano strategii wielofunduszowych:
 - *Barbara Szafir* – Zastępca Dyrektora Wydziału Rozwoju Regionalnego, UM Województwa Śląskiego
 - *Mieczysław Borówka* – Zastępca Dyrektora Departamentu Polityki Regionalnej, UM Województwa Wielkopolskiego
 - RLKS w pozostałych regionach Polski – *prowadzenie: Ryszard Kamiński*
 - Dyskusja moderowana: Czy LGD mogą być dobrym narzędziem do realizacji celów polityki spójności? Dlaczego tak, dlaczego nie? – *moderatorzy: Urszula Budzich-Tabor, Irena Krukowska, Ryszard Kamiński*
8. Identyfikacja głównych barier w kierowaniu przez LGD środków polityki spójności i wypracowanie planu ich znoszenia – praca w grupach, trenerzy: *Urszula Budzich-Tabor, Irena Krukowska, Ryszard Kamiński*
Przedstawienie wyników dyskusji i pracy w grupach
9. Relacja z prac grupy RLKS przy Komitecie Monitorującym PROW na lata 2014-2020, relacja z Komitetu Monitorującego PROW na lata 2014-2020 oraz relacja z II spotkania podgrupy LEADER/CLLD przy Zgromadzeniu ENRD – *Krzysztof Kwaterna*, komentarz: *Joanna Gierulska, Urszula Budzich-Tabor*
10. Analiza planu operacyjnego KSOW na lata 2016-2017 w zakresie działań kierowanych do LGD – *Krzysztof Rodzik*, Dyrektor Biura Pomocy Technicznej MRiRW, *Joanna Pregowska*, Biuro Pomocy Technicznej MRiRW
Proces tworzenia planu operacyjnego KSOW – *Beata Szybińska*, Jednostka Centralna KSOW, Fundacja Programów Pomocy dla Rolnictwa FAPA
11. Praca warsztatowa w grupach – trenerzy: *Irena Krukowska, Ryszard Kamiński*
 1. Rola GTL w wyborze projektów do planu operacyjnego KSOW na poziomie krajowym;
 2. Umocowanie GTL w procesie tworzenia i opiniowania realizacji planów operacyjnych KSOW;
12. Sesja plenarna: sprawozdania z prac grup warsztatowych z uzasadnieniem zgłoszonych pomysłów – sprawozdawcy: *uczestnicy warsztatów*, moderatorzy: *Irena Krukowska, Ryszard Kamiński*
13. Dyskusja plenarna nad opinią GTL do projektu Planu operacyjnego KSOW na lata 2016-2017 - *prowadzenie: Irena Krukowska – Szopa*
14. Przyjęcie harmonogramu prac grupy tematycznej ds. podejścia LEADER w roku 2016. Tematyka i formuła dalszych prac grupy. Dyskusja – *Przewodniczący GTL*
15. Sprawy różne

Ad. 4 Głos zabrała Naczelnik Joanna Gierulska, której prezentacja miała na celu pokazanie obecnej sytuacji związanej ze zgłoszonymi w całej Polsce LSR-ami, ze szczególnym uwzględnieniem strategii wielofunduszowych. Wspomniała, że część pierwszego dnia posiedzenia będzie poświęcona dyskusjom nt. tego, jak wygląda RLKS w województwach, które zastosowały formułę bezpośrednią, a jak sobie radzą inne województwa, które zamierzają stosować inne formuły? W Polsce powstaje łącznie 44 strategii

wielofunduszowych w wielu kombinacjach. Prezentowane dane dotyczyły złożonych strategii. Należy mieć na uwadze, że konkurs i ocena jeszcze trwa. W najbliższym czasie okaże się, ile strategii wielofunduszowych zostanie wybranych. Podkreśliła, że 9 województw ma RLKS, bo mają je województwa, które mają grupy rolno-rybne, a wykorzystanie tej formuły jest w skali kraju całkiem dobre. Zaprezentowała także wypracowanie wspólnych dokumentów, które uwzględniają wszystkie fundusze i krótko omówiła pracę nad tym przedsięwzięciem, podkreślając fakt, że jest jedna ustawa o RLKS, która ma zastosowanie do wszystkich funduszy, są też wspólne zasady konkursów – m.in. wspólny regulamin, formularz, kryteria wyboru, kontrakt. Problemy mogą się pojawić na etapie wdrażania, kiedy pojawiają się różne rozwiązania w ramach różnych funduszy. Przepisy unijne nie wyciągnęły przed nawias harmonizacji różnych funduszy pozostawiając dowolność państwu członkowskim i od nich zależy na ile będzie możliwa harmonizacja na etapie wdrażania. Podkreśliła, że jest jeszcze czas na wprowadzenie zmian, a po dwóch latach można wybierać dodatkowe strategie. Podsumowując, zaznaczyła, że różne rozwiązania w województwach należy pokazywać i omawiać, bo dużo więcej środków będzie wykorzystanych z polityki spójności przez LGD, niż mogłoby się wydawać. Odpowiadając na zadane pytanie, dotyczące formularzy wniosków podkreśliła, że zgodnie z harmonogramem, który umieszczono na stronie MRiRW, instytucje, które są odpowiedzialne za dokumentację, będą gotowe w takim czasie, żeby w czerwcu br. móc ogłaszać pierwsze konkursy w ramach LSR. Prace nad upraszczaniem dokumentacji już trwają, ale są dość trudne ze względu na ilość przepisów, które należy uwzględnić. Działanie 19.2 jest bardzo rozbudowane, to niemalże mały program, w którym są realizowane bardzo różne operacje, np. z zakresu przetwórstwa, przedsiębiorczości, infrastruktury, turystyki, dziedzictwa kulturowego, stąd też musi uwzględniać różne wymagania.

Głos zabrał Minister Ryszard Zarudski, który zwrócił uwagę na dwie istotne kwestie: harmonogram wdrażania oraz uproszczenia procedur. Opracowany (przez MRiRW oraz ARiMR) harmonogram wdrażania poszczególnych działań z nowego okresu programowania, gdzie terminy są bardzo precyzyjne, jest bardzo ważnym zobowiązaniem nie tylko MRiRW, ale i ARiMR. Zaznaczył także, że wciąż są podejmowane prace w celu uproszczenia dokumentacji. Wyraził chęć osobistego udziału w spotkaniu przedstawicieli departamentów merytorycznych MRiRW i ARiMR, którego tematem będzie zbadanie, co w procedurach, wnioskach i innych dokumentach, wynika z prawa unijnego, a co z prawa krajowego. Tego typu informacje są bardzo ważne, by móc odpowiadać na pytania beneficjentów dotyczące wymagań. Wspomniał także o konferencji prasowej nt. prac nad uproszczeniami procedur na różnym poziomie, która zostanie zorganizowana w MRiRW. Zaznaczył, że MRiRW będzie gotowe w czerwcu br. i konkursy zostaną ogłoszone, ale należy również pamiętać o tym, że UM i LGD też ogłaszają konkursy a terminowość obowiązuje wszystkich.

Przewodniczący podziękował Ministrowi za wypowiedź i zaznaczył, że środowisko LEADER jest wrażliwe na słowo „uproszczenia”, bo w poprzedniej perspektywie często zdarzało się tak, że uproszczenia skutkowały wręcz rozbudowywaniem dokumentacji.

Głos zabrała Dyrektor Marzena Cieślak, która wspomniała o uwagach do dokumentacji i współpracy z MRiRW nad uproszczeniami. Przekazała informację, że po uzgodnieniu

z Dyrektorem Mariuszem Bednarzem, który odpowiada za ten obszar w ARiMR, wszelkie informacje zostaną przesłane uczestnikom posiedzenia m.in. projekty wniosków do zaopiniowania.

Przewodniczący przypomniał uczestnikom posiedzenia, że Pan Dyrektor Mariusz Bednarz był członkiem GTL w poprzednim okresie programowania, więc pozwala to mieć nadzieję, że ww. informacje zostaną szybko i rzetelnie przygotowane.

Ad. 5 W zastępstwie Pani Dyrektor Barbary Jesionowskiej głos zabrał Pan Michał Heller i omówił zaangażowanie LGD we wdrażanie RPO w województwie kujawsko-pomorskim, w którym realizowany będzie RLKS w formule wielofunduszowej. Poinformował, że w woj. kujawsko – pomorskim będą LGD miejskie – zostało złożonych 7 strategii, więc w miastach powyżej 20 tys. mieszkańców będą miejskie LGD. W ramach RPO WK-P na lata 2014-2020 na RLKS przeznaczono z funduszu EFS ponad 36 mln euro, z czego na realizację LSR w miastach powyżej 20 tysięcy mieszkańców blisko 8,2 mln euro oraz z funduszu EFRR prawie 40 mln euro. Środki pochodzące z EFRR będą kierowane do lokalnej społeczności przez Oś priorytetową 7. Zostały w niej przewidziane projekty na działania infrastrukturalne przyczyniające się do rewitalizacji społeczno-gospodarczej miejscowości wiejskich; Wsparcie inwestycyjne mikro i małych przedsiębiorstw; Wspieranie tworzenia i rozwoju małych inkubatorów przedsiębiorczości. Środki pochodzące z EFS będą kierowane do lokalnej społeczności przez Oś priorytetową 11. Projekty realizowane w ramach tej osi będą obejmowały: Działania na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym; Działania w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej; Działania wspierające rozwój gospodarki i przedsiębiorczości społecznej; Wsparcie bieżącej działalności Lokalnych Grup Działania, w których funduszem wiodącym będzie EFS. W ramach RLKS będą realizowane projekty grantowe. Decyzja została podjęta z powodu mniejszych obciążeń administracyjnych i formalnych dla beneficjentów. W Osi 11 na realizację przedsięwzięć w tej formule przewidziano aż 70% środków z działania. Główne korzyści z zastosowania formuły grantowej to: możliwość bieżącego monitorowanie realizacji LSR przez LGD; krótsza ścieżka grantobiorców w uzyskaniu środków finansowych; ograniczenie biurokracji. W RLKS wprowadzono podział interwencji pomiędzy zadaniami realizowanymi w ramach PROW oraz RPO WK-P. Linie demarkacyjną zastosowano również pomiędzy Osiami w ramach RPO WK-P. Dobrze skomunikowana i prężnie działająca lokalna społeczność, zwłaszcza z obszarów wiejskich, nie musi ograniczać się wyłącznie do Osi priorytetowej 7 lub 11 dedykowanej instrumentowi RLKS. Dzięki wdrażaniu RLKS na obszarach wiejskich i w miastach powyżej 20 tysięcy mieszkańców, cały obszar województwa kujawsko-pomorskiego jest objęty Lokalnymi Strategiami Rozwoju, a każdy z mieszkańców jest potencjalnym członkiem Lokalnej Grupy Działania. Najprawdopodobniej powstanie 28 grup kierowanych przez społeczność: 1 LGR; 20 LGD na obszarach wiejskich; (w tym 9 z wiodącym Europejskim Funduszem Społecznym) oraz 7 LGD w miastach powyżej 20 tysięcy mieszkańców.

Przewodniczący poprosił zebranych o pytania.

Pytanie do prezentacji zadała Pani Dorota Goetz z LGD woj. dolnośląskiego. Ile środków w województwie jest dostępnych na ZITy i na co one zostaną przeznaczone? Pani Dorota Goetz zaznaczyła, że w województwie dolnośląskim w ogóle nie ma środków przeznaczonych na RLKS – przesunięto je na ZITy.

Pan Michał Heller odpowiadając na pytanie, poinformował, że jest jeden ZIT bydgosko-toruński, gdzie środków dostępnych jest 166 mln euro. Na realizację tego instrumentu są wydzielone działania i poddziałania w programie.

Głos zabrał podsekretarz stanu Ryszard Zarudski, który podkreślił, że MRiRW będzie kibicowało obu województwom (kujawsko-pomorskiemu i podlaskiemu), bo jest to ważne doświadczenie w kontekście nowego programowania.

Pan Michał Heller podziękował za słowa zachęty i wsparcie, zachęcił też inne regiony, żeby szły w kierunku odważnych rozwiązań i wprowadzenia podobnej formuły wydatkowania środków z RPO.

Pytanie zadała również Pani Barbara Nowakowska-Mossór z LGD w woj. małopolskim dotyczące kwestii projektów rewitalizacji prowadzonych przez LGD.

Pan Michał Heller odpowiedział, że podstawą do realizacji tych projektów muszą być programy rewitalizacji, a wsparcie będzie ze środków krajowych. Wspomniał także, że zostały opracowane regionalne zasady rewitalizacji z przejrzystymi zasadami, jak można podejść do tematu rewitalizacji w nowym okresie.

Pan Grzegorz Brach z UM woj. małopolskiego dodał, że samorządy będą miały możliwość wyboru, albo na podstawie ustawy lub prościej – na podstawie wytycznych.

Następnie Pani Dyrektor Joanna Skorulska omówiła decyzję podjętą przez władze województwa podlaskiego na wprowadzenie RLKS w formule bezpośredniej. Jeśli chodzi o Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego 2014-2020 to na Działanie 9.1 Rewitalizacja społeczna i kształtowanie kapitału społecznego przeznaczone zostanie 29,6 mln euro, a na Działanie 8.6 Inwestycje na rzecz rozwoju lokalnego – 30 mln euro. Omówiła kilka rodzajów projektów realizowanych w ramach RLKS w woj. podlaskim.

Pytanie do prezentacji zadał Przewodniczący GTL – z jakiej wielkości strategiami mamy do czynienia w obu województwach i jakie zostały przewidziane limity?

Pani Joanna Skorulska odpowiedziała, że w województwie podlaskim spośród 13 strategii przewidziano 3 mln na strategię rybacką (bez środków z PROW), EFS ponad 2 mln. Łącznie od 16 mln do 33 mln zł. na wszystkie fundusze.

Głos zabrała Pani Dorota Stanek z LGD w woj. kujawsko-pomorskim, która podała, że w woj. kujawsko-pomorskim kwota ta mieści się między 10 a 35 mln zł.

Przewodniczący zapytał również o rozbieżności w zakresie limitów dla projektów własnych, grantowych, czy one są istotnie wyższe niż w ramach PROW.

Pani Joanna Sokólska z LGD w woj. podlaskim wyjaśniła, że w podlaskim nie ma limitów, to LSR określają ile funduszy przeznaczonych zostanie na projekty parasolowe, a ile na projekty własne. Jedyne limit dotyczy 3 pierwszych działań z EFS, które nie powinny stanowić więcej niż 40% wartości środków RLKS w strategii, wynika z tego, że jest bardzo wysoki procent osób zagrożonych ubóstwem.

Następnie odbyła się dyskusja moderowana, którą poprowadziła Urszula Budzich-Tabor wraz z Ireną Krukowską-Szopa i Ryszardem Kamińskim. Członkowie GTL w grupach zastanawiali się na co przeznacziliby powierzone im środki z funduszu spójności. Podsumowanie części warsztatowej w Załączniku nr 2.

Po zaprezentowaniu wyników pracy warsztatowej trenerzy poprosili uczestników o podzielenie się spostrzeżeniami.

Minister Zarudki zwrócił uwagę na dwie ciekawe kwestie – co odróżnia LGD od innych podmiotów oraz co można zrobić, żeby inni widzieli to, co wyróżnia LGD? Jeśli w grupie 300 LGD robi się rzeczy ponadprzeciętne i innowacyjne np. organizowanie Festiwalu Aktywności Lokalnej na poziomie gminy, to można poprzez np. konkurs na najlepsze inicjatywy lub tworzenie sieci kontaktów pomiędzy LGD z różnych województw, sprawić by inni się o tym dowiedzieli i mogli korzystać z dobrej praktyki. Istotne jest promowanie rozwiązań innowacyjnych, nawet jeśli jest ich 3 na 100 podejmowanych przedsięwzięć.

Pani Dorota Goetz poruszyła kwestię innowacyjności nie tylko w kontekście podejmowanych przez LGD działań, ale w kwestiach stymulujących LGD. W przypadku gdy LGD jest wyjątkowe, czy też znajdzie swoją unikalną stronę, to będzie właściwym miejscem do tego, żeby stymulować innych. Innowacyjności nie powinno się rozumieć w sposób stereotypowy, ale też jako innowacje społeczne, bo przecież lokalni odbiorcy czy lokalne podmioty nie są w stanie w tym uczestniczyć i czują się wykluczeni z dostępu do środków przeznaczonych na działania innowacyjne.

Pani Joanna Gierulska stwierdziła, że najtrudniejsze w rozmowach z województwami było pokazanie faktycznej wartości dodanej metody RLKS. Proceduralne kwestie trochę przyćmiły samą ideę RLKS. Rozmowy w dużej mierze dotyczyły wysokości alokacji, a nie skupiały się na konkretnych pomysłach.

Pani Irena Krukowska-Szopa przyznała, że LGD nie potrafiły zadbać o swój wizerunek i pokazać swoich mocnych stron, zarówno na poziomie krajowym jak i regionalnym. Jednocześnie zwróciła uwagę na brak wykorzystania zasobów lokalnych, ale rozumianych, jako zasobów przyrodniczych, a przecież większość LGD położona jest na ciekawych obszarach przyrodniczych. Komentując kwestie innowacyjności dodała, że LGD przygotowując LSRy miały problem ze zdefiniowaniem innowacyjności na poziomie LGD. Jak to oceniać? Jakie kryteria dobrać? Nadal jest widoczna potrzeba uczenia się innowacyjności bo czasami wystarczy zmienić metodę lub sposób podejścia do starego tematu i już mamy do czynienia z innowacyjnością.

Pan Ryszard Kamiński podsumował - podejście oddolne to szukanie u siebie tego co jest jego zasobem, potrzebą i na bazie tego szukanie własnych rozwiązań. Innowacyjność może być na 330 sposobów zdefiniowana, w każdej LGD z osobna. Praca warsztatowa miała pokazać pewien potencjał, zebranie pomysłów, w czym LGD mogłyby się odnaleźć. Pozostaje pytanie czy się odnajdą i czy jeszcze jest czas, aby się odnalazły w okresie programowania 2014-2020? Czy potencjał LGD jest na tyle sprawny, aby być dobrym beneficjentem RPO? Te kilkanaście lat doświadczenia LGD jest szansą do wykorzystania przez regiony.

Ad. 6. Pani Urszula Budzich-Tabor omówiła najciekawsze fakty związane z planowaną wielofunduszowością w UE. Przyznała, że niektóre informacje w szczególności dotyczące EFRR i EFS nie są jeszcze oficjalne. Najpełniejszy przegląd dotyczy wykorzystania funduszu rozwoju obszarów wiejskich we wszystkich 28 krajach. Zasadniczo dostępna kwota 6900 mln euro oraz ilość planowanych LGD tj. ok. 2500 się nie zmieniła w skali europejskiej w stosunku do poprzedniego okresu programowania, z tym, że doszła Chorwacja. Podobna sytuacja odnosi się do Funduszu Morskiego i Rybackiego tj. kwota dostępna to 500 mln Euro i planowanych LGR jest 300 w 20 krajach. Środków Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Społecznego przeznaczonych na RLKS jest nie mało, jak również krajów chętnych do wykorzystania podejścia RLKS, ale nie wiadomo ile grup będzie korzystało z tych funduszy, bowiem KE nie określiła takiego wymogu. Najwięcej środków PROW planowanych na jedną grupę należy spodziewać się w Grecji i Irlandii. W ramach Funduszu Morskiego i Rybackiego również Grecja ma największy budżet. W Polsce planowanych jest 25 LGR, ale można się spodziewać, że będzie ich więcej.

Jako ciekawe rozwiązanie wykorzystania alokacji na poszczególne poddziałania w działaniu LEADER/RLKS Pan Urszula Budzich-Tabor podała przykład Czech, gdzie w ramach funduszu rozwoju obszarów wiejskich nie ma żadnych środków na wsparcie przygotowawcze oraz na koszty bieżące i animacje. Finansowanie tych działań odbywa się w ramach EFRR, jako funduszu wiodącego. Natomiast w Słowenii koszty bieżące i na animacje przekraczają 25% całego budżetu na LEADERa, bo tam są grupy wielofunduszowe gdzie fundusz rozwoju obszarów wiejskich jest wiodący i w związku z tym pokrywa 25% kosztów całości strategii, a nie tylko strategii finansowanej z LEADERa.

Następnie Pani Budzich-Tabor omówiła kwestie integracji funduszy w ramach podejścia RLKS. 10 krajów UE, w tym Polska dopuszcza pełną formułę tzn., że jedna strategia może być finansowana nawet z 4 funduszy. Inne kraje dopuszczają 2 lub 3 fundusze. Tylko 4 kraje UE mają monofunduszowe LSRy, finansowane wyłącznie z funduszu rozwoju obszarów wiejskich, ale niektóre z nich eksperymentują z podejściem RLKS w miastach np. w ramach ZITów. Podsumowując stwierdziła, że chociaż niektóre kraje nie wpisały sobie RLKS w programach operacyjnych to nie znaczy, że faktycznie tego podejścia nie stosują.

Jeśli chodzi o kraje, które dopuszczają łączenie funduszy w ramach jednej strategii tzw. wielofunduszowy RLKS to większość krajów UE tj. 19 krajów pozwala na wielofunduszowe strategie RLKS. Są kraje wielofunduszowe np. Niemcy, ale tylko na obszarach wiejskich. W UE 11 krajów, w tym Polska dopuszcza do wielofunduszowości również miasta. Wielofunduszowość w poszczególnych krajach jest zróżnicowana. Jak bierzemy pod uwagę

państwa członkowskie to wydaje się, że w wielu krajach jest wielofunduszowość, ale w praktyce RLKS jest tylko w 1-2 regionach danego kraju. Różnice są również na poziomie regionów np. w Wielkiej Brytanii. Pani Urszula Budzich podsumowała, że podejście wielofunduszowości dopiero w UE się tworzy, dlatego trudno jest podać ostateczne dane.

Poruszając temat koordynacji wielofunduszowości na poziomie Instytucji Zarządzającej, Pani Urszula Budzich-Tabor stwierdziła, że z przeglądu 28 dokumentów podsumowujących Umowy Partnerstwa wynika, iż najczęściej państwa członkowskie wskazują na demarkację, a nie pokazują jak ma wyglądać koordynacja pomiędzy funduszami, żeby osiągnąć efekt synergii. Jako ciekawy instrument koordynacji wypracowany w Szwecji, można podać jedną instytucję zarządzającą do wszystkich czterech funduszy.

Następnie przedstawiła cztery możliwe modele integracji funduszy na poziomie lokalnym. Zastanawiając się, który model byłby najlepszy dla Polski i będzie zastosowany należy zadać sobie szereg pytań, ale najważniejsze jest to, czego nasza społeczność potrzebuje.

Na zakończenie swojej prezentacji Pani Budzich-Tabor stwierdziła, że Polska jest krajem wiodącym jeśli chodzi o stosowanie innowacyjnych rozwiązań w obszarze LEADERa. Podkreśliła wagę obecności i udziału różnych przedstawicieli, w tym Polskiej Sieci LGD w różnorodnych spotkaniach m.in. Podgrupy ds. podejścia LEADER/RLKS czy prezentacji przykładów z Polski na spotkaniach, co znacząco podnosi poziom dyskusji w Polsce, w porównaniu z tym co się dzieje w innych krajach. Dzięki temu inne kraje UE patrzą na Polskę, przyglądając się uważnie stosowanym tu rozwiązaniom, co nie znaczy że Polska nie powinna wciąż patrzeć na inne kraje.

Ad. 7 W kolejnym punkcie obrad przedstawiciele urzędów marszałkowskich zaprezentowali RLKS regionach, w których nie przewidziano strategii wielofunduszowych. Jako pierwsza zabrała głos Pani Barbara Szafir – Zastępca Dyrektora Wydziału Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, która tytułem wstępu podkreśliła, że wsparcie skierowane na obszary wiejskie wynosi ponad 454 mln euro i większość działań związanych z rewitalizacją społeczną infrastrukturalną jest swoistą kontynuacją LEADERa. Na obecny model RPO miały wpływ doświadczenia z poprzedniej perspektywy finansowej, narzędzia stosowane w PO „Kapitał Ludzki” w ramach oddolnych inicjatyw czy partnerstwo w ramach programów subregionalnych. Na terenie woj. śląskiego funkcjonuje 1 ZIT i 3 RITy, które obejmują całe województwo śląskie. Dla wybranych działań RPO woj. śląskiego planowane jest zorganizowanie konkursu dedykowanego dla LGD dopiero po sprawdzeniu wszystkich LSRów i podpisaniu umów z wybranymi LGDami. Projekty będą wybierane w trybie konkursowym z zastrzeżeniem, że dopuszczone do wsparcia będą tylko te, które posiadają pozytywną opinię o zgodności danego projektu z właściwą Lokalną Strategią Rozwoju. Instytucja Zarządzająca RPO WSL 2014-2020 nie planuje włączenia instrumentu pn. Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność do Programu. Wspomniała również, że istnieje możliwość, że LGD będą nie tylko „grantobiorcami”, ale i „grantozleceńodawcami”, być może będą operatorami w niektórych konkursach. Na zakończenie Pani Szafir

poinformowała o planowanym w dniu 23 marca br. posiedzeniu Komitetu Monitorującego, na który przygotowywane są kryteria wyboru, które pozwolą LGD być także operatorami.

Pytanie zadał Pan Ryszard Zarudzki – w jaki sposób LGD z woj. śląskiego uwzględniły te możliwości, o których mówiła Pani Szafir w LSRach.

Pani Barbara Szafir wyjaśniła, że LSRy są obecnie w trakcie oceniania w Urzędzie Marszałkowskim, a konkurs będzie kierowany do konkretnej grupy beneficjentów. Podkreśliła, że jest to konkurencja, ale tylko pomiędzy LGD.

Głos zabrał Przewodniczący, który włączając się w dyskusję, poinformował, że jest to forma wyodrębnionej alokacji w ramach poddziałań dla obszarów wiejskich, na których istnieją LGD posiadające LSR. Środki będą dostępne w ramach konkursu, a istotna będzie zgodność danego projektu z LSR. Cały projekt jest oceniany na poziomie UM, a LGD opiniują jedynie jego zgodność z LSR.

Głos zabrała Pani Joanna Gierulska, wskazując na fakt, że w strategii musi być zapis, co powoduje, że projekt może być z nią niezgodny. LSR może mieć nieco szerszy wymiar niż sam PROW. Następnie zadała pytanie, czy jeśli strategia ma cele szersze niż wynikają z PROW, to czy projekty, które uzyskują opinię pozytywną, uwzględniane są w strategii jako realizujące cele strategii i w jaki sposób?

Pan Minister przyznał, że konkursy dedykowane LGD, to bardzo ciekawa metoda uruchamiania środków dla obszarów wiejskich bez zapewnienia wielofunduszowości. Jeśli będziemy rekomendować Ministerstwu Rozwoju żeby uwzględnić zadania delegowane urzędowi marszałkowskim to jest pytanie o kryteria wyboru, w jaki sposób to robi Komitet Monitorujący woj. śląskiego? Minister Ryszard Zarudzki podkreślił, że istotne jest to, że została podjęta próba poszukiwania sposobów przekierowywania środków z polityki spójności na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.

Pani Barbara Szafir odpowiedziała, że rozwiązania są jeszcze na etapie roboczym i nie wiadomo, czy zaproponowana formuła zostanie ostatecznie przyjęta.

Przewodniczący wspomniał o spotkaniu konsultacyjnym przedstawicieli LGD, poświęconemu projektom z części EFS oraz o propozycji dla LGD, by były operatorem projektów. Jednocześnie zwrócił uwagę na dylemat, że jeśli LGD podejmie się roli operatora, to automatycznie nie może być potencjalnym wnioskodawcą w danym poddziałaniu.

Pytanie z sali dotyczyło zakresu działań, których LGD będą operatorami. Pani Barbara Szafir odpowiedziała, że w ramach 2 poddziałań - Wzmacnianie potencjału społeczno-zawodowego i Rozwój usług społecznych.

Pani Dyrektor Justyna Durzyńska z UM woj. pomorskiego spytała do kogo są kierowane konkursy, czy jedynymi wnioskodawcami są LGD czy beneficjenci z obszaru LGD? Czy jest to otwarty konkurs dla beneficjentów z obszarów LGD?

Pani Barbara Szafir odpowiedziała, że dla wszystkich beneficjentów z obszarów wiejskich, które posiadają LSR.

Pan Marcin Świerczyński reprezentujący sieć SILESIA LEADER NETWORK zabrał głos na temat postrzegania LGD w ramach funduszy, zwracając uwagę na fakt, że LGD powinno być partnerem dla jak największej liczby podmiotów z własnego obszaru działania. Wspomniał też o koncepcji podzielenia woj. śląskiego na subregiony, z których każdy miałby swojego operatora.

Pani Joanna Gierulska spytała czy LGD ma grupę projektów, które opiniuje i rankinguje czy proces jest ciągły?

Na pytanie odpowiedział Pan Bartosz Góra z UM woj. śląskiego, zaznaczając że w koncepcji było, aby na etapie oceny identyfikować projektodawców z obszarów LSR, by LGD miały informacje o tych projektach. Projekty będą musiały zostać zaopiniowane przez LGD.

Pan Tomasz Piłat z LGD w woj. warmińsko-mazurskim zwrócił uwagę na sytuację beneficjenta, który będzie musiał pozyskać kolejny dokument tj. opinię.

W tym kontekście Pan Marcin Świerczyński wskazał na rolę LGD, która opiniując projekty, pokazuje swoją pozycję, jako lokalnego lidera i tu tkwi potencjał LGD, który odróżnia je od innych stowarzyszeń.

Drugą prezentację wygłosił Pan Mieczysław Borówka – Zastępca Dyrektora Departamentu Polityki Regionalnej UM Woj. Wielkopolskiego. Omówił Instrumenty Terytorialne w Wielkopolskim Regionalnym Programie Operacyjnym na lata 2014 – 2020. Przedstawił Koperty terytorialne w ramach WRPO 2014+ w tym Zintegrowane Inwestycje Terytorialne w Wielkopolsce oraz Obszary Strategicznej interwencji (regionalne) – Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne.

Pytanie do prezentacji zadała Pani Joanna Sokólska prosząc o uzupełnienie, kto jest beneficjentem w konkursach i do kogo są skierowane konkursy czy tylko do LGD?

Pan Mieczysław Borówka odpowiedział, że do beneficjentów, ale z rekomendacją LGD.

Minister Ryszard Zarudcki odniósł się do kwestii RLKS, LEADER i PROW, oraz zadań realizowanych przez Departament Strategii, Analiz i Rozwoju MRiRW oraz prowadzonych rozmów z Ministerstwem Rozwoju. Podziękował Marszałkowi za prace w tym zakresie.

Pan Krzysztof Grabowski podkreślił, że różne obszary w Wielkopolsce wymagają różnego wsparcia, bo region jest duży i ma swoją specyfikę w różnych częściach. Zadeklarował również możliwość współpracy z MRiRW.

Głos zabrał Pan Ryszard Kamiński pozytywnie oceniając zastosowane rozwiązanie, wyraził wątpliwości dotyczące oddolności i odniósł się do kwestii partnerstwa oraz szukania lokalnych rozwiązań na lokalne problemy.

Pan Mieczysław Borówka podkreślił natomiast, że należy uwzględnić dwa odrębne systemy finansowania – a system preferencji na to się nakłada.

Głos zabrała Pani Nina Dobrzyńska Zastępca Dyrektora Departamentu Strategii, Analiz i Rozwoju z MRiRW, zaznaczając, że należy znaleźć sposób na wydobycie potencjału finansowego, który już istnieje i lepiej go ukierunkować na obszary wiejskie. Narzędzi jest dużo – m.in. RLKS, dedykowane nabory, konkursy, ale czy można znaleźć jeszcze inne sposoby, by zebrać dobre pomysły?

Następnie Przewodniczący Witold Magryś zaprosił Pana Ryszarda Kamińskiego do omówienia RLKS w pozostałych regionach Polski. Na wstępie ekspert wspominał początek lat 90-tych kiedy to powstała inicjatywa LEADERa jako metoda zaradzenia kryzysowi na obszarach wiejskich, ponieważ nie zadziałała ani WPR, ani prowadzona polityka strukturalna UE. KE stwierdziła, że potrzebny jest eksperyment zakładający, że mieszkańcy obszarów wiejskich sami będą próbowali zaradzić występującym kryzysom związanym z depopulacją, z ucieczką młodych, z brakiem przemysłu, z upadkiem rolnictwa, usług itd. Przykładanie miar finansowych jest dobre, ale jest niewystarczające. Pan Kamiński podkreślił, że kluczowa jest strategia żywotności obszarów wiejskich. Szukamy metody, aby obszary wiejskie w Polsce nie umarły - tak jak w innych krajach UE np. centralnej Francji, Hiszpanii. Dzisiejsze warsztaty są po to żeby zintegrować politykę rozwoju wsi z polityką spójności.

Pan Ryszard Kamiński podziękował członkom GTL za przesłane odpowiedzi na kwestionariusz dotyczący *Potencjalnych możliwości zaangażowania lokalnych grup działania jako partnerstw trójsektorowych w osiąganie celów Polityki Spójności UE w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych 2014-2020*. Na ich podstawie omówił możliwości aplikowania lub zaangażowania LGD we wdrażanie RPO w regionach. Stwierdził, że projekty grantowe to duże wyzwanie dla LGD bo trzeba brać odpowiedzialność za grantobiorców. Trzeba dużej determinacji LGD, aby oprócz realizacji swojej LSR sięgnąć po inny projekt w ramach EFS.

Na zakończenie prezentacji poprosił członków GTL o inne opinie dotyczące perspektywy LGD, które może lub ma kłopoty żeby aplikować w ramach RPO.

Pan Janusz Bartczak Prezes Polskiej Sieci LGD wspominał, że w woj. zachodniopomorskim realizowane są kontrakty samorządowe, tj. wybór projektów, które będą realizowane na danym obszarze po negocjacji z urzędem marszałkowskim w trybie bez konkursowym. W założeniach kontraktów samorządowych była ścisła współpraca z LGD. Obecnie kontrakty są negocjowane. Natomiast tryb konkursowy dotyczy tylko i wyłącznie JST czyli nawet wynegocjowany i zaopiniowany przez LGD kontrakt samorządowy LGD gdyby chciała wystąpić do jakiegoś działania musiałaby stanąć do konkursu. To samo dotyczy przedsiębiorców, którzy opiniowali i brali udział w powstawaniu kontraktów samorządowych. W związku z tym przedsiębiorcy mieli dylemat dlaczego mają dzielić się swoim pomysłem na poziomie kontraktu a potem stawać do konkursu. I tutaj ta formuła kontraktów samorządowych nie sprawdziła się.

Pan Ryszard Kamiński dodał, że warto rozważyć dlaczego podmioty publiczne muszą organizować konkursy na partnerów również społecznych, nawet jeżeli ten partner w przypadku LGD jest naturalnym, a być może jedynym partnerem na danym obszarze. Czy

nie można w jakiejś innej procedurze rozwiązać tego problemu tj. organizację konkursu na partnera społecznego do realizacji projektu.

Następnie odbyła się dyskusja moderowana, którą poprowadziła p. Urszula Budzich-Tabor wraz z Ireną Krukowską-Szopa i Ryszardem Kamińskim. Członkowie GTL mieli zastanowić się, czy LGD mogą być dobrym narzędziem do realizacji celów polityki spójności? Podsumowanie części warsztatowej znajduje się w Załączniku nr 2.

Ad. 8. W kolejnym punkcie obrad uczestnicy kontynuowali pracę w trzech grupach skupiając się na dwóch zagadnieniach: jakie są najważniejsze bariery w kierowaniu przez LGD środków polityki spójności? Jakie kroki możemy podjąć w najbliższym czasie, żeby te bariery przezwyciężyć?. Wyniki prac w grupach znajdują się w Załączniku nr 2.

Ad. 9 Pan Krzysztof Kwatera, Wiceprezes Polskiej Sieci LGD zrelacjonował prace trzech grup: grupy RLKS przy Komitecie Monitorującym PROW na lata 2014-2020, Komitetu Monitorującego PROW na lata 2014-2020 oraz podgrupy LEADER/CLLD przy Zgromadzeniu ENRD.

Po zakończeniu prezentacji Przewodniczący GTL podsumował, iż istotne jest aby poznać polskie stanowisko, jakie kwestie były poruszane podczas spotkań z udziałem reprezentantów LGD czy kraju członkowskiego w różnych gremiach. Syntetyczna informacja nt. co się wydarzyło w okresie od poprzedniego spotkania będzie stałym punktem programu na GTL.

Pani Urszula Budzich-Tabor dodała, że każdy członek Podgrupy ds. LEADER/CLLD jest multiplikatorem i jego obowiązkiem jest przekazywanie informacji dalej i to powinno stać się standardem. Przewodniczący dodał, że to również odnosi się do członków GTL, aby zawsze dzielili się uzyskanymi informacjami ze wszystkimi LGD w regionach.

Następnie przedstawicielka ENRD zachęciła do współpracy z krajami trzecimi, wśród których jest nasz sąsiad Ukraina tym bardziej, że jest silny nacisk ze strony KE, aby wychodzić poza UE i znajdować sobie kraje do współpracy. Projekty współpracy również krajowe są znacznie bardziej innowacyjne niż pojedyncze projekty, bowiem LGD razem współpracują i są odważniejsze. Pani Urszula Budzich-Tabor nie zgodziła się z twierdzeniem, że wszystko co jest nowe na poziomie lokalnym jest innowacyjne, ale trzeba umiejętnie wyważyć bowiem nie każda świetlica czy gospodarstwo agroturystyczne finansowane z LEADERa jest automatycznie innowacyjne. Podkreśliła, że w stosunku do poprzedniego okresu programowania obecnie dyskusja podczas spotkań organizowanych przez Europejską Sieć na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich jest bardziej interaktywna i znacznie pogłębiona tematycznie również w formie warsztatów i tę praktykę można by przenieść na poziom KSOW.

Minister Ryszard Zarudzki podsumowując pierwszy dzień posiedzenia GTL przyznał, że tego typu spotkanie jest bardzo dobrym sposobem na konsultacje ze środowiskami LEADER w poszczególnych województwach, z przedstawicielami sieci regionalnych LGD oraz osobami współpracującymi na rzecz *Strategii odpowiedzialnego rozwoju* przygotowywanej przez Wicepremiera Mateusza Morawieckiego. Jednym z filarów Strategii jest Rozwój

społeczny i terytorialny. W ramach *Paktu dla rozwoju obszarów wiejskich* rząd podejmuje się próbę przekierowania polityki spójności w sposób bardziej efektywny na rzecz obszarów peryferyjnych i odejście od dogmatu polaryzacyjno-dyfuzyjnego na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich. Chodzi o nadanie cech większej efektywności, racjonalności w wydawaniu środków i włączenia środowisk lokalnych w rzeczywistość związaną z rozwojem gospodarczym Polski i poprawą jakości życia mieszkańców.

Na jakim etapie jesteśmy w tej pracy na rzecz włączenia rozwoju obszarów wiejskich i przybliżenia spraw związanych z polityką spójności a Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich? Minister poinformował, że została podjęta uchwała Rządu w tej kwestii i poszukiwane są konkretne narzędzia zarówno do korzystania z funduszy krajowych, jak i unijnych, w jaki sposób przekierować środki RPO na wieś także z wykorzystaniem lokalnych grup działania. Pracując w różnych zespołach m.in. w Ministerstwie Rozwoju Minister potrzebuje konkretnej wiedzy od zainteresowanego środowiska i oczekuje informacji, jakie wnioski zostały wypracowane podczas posiedzenia GTL i co z tego wynika dla procedowanych zmian w podejściu do rozwoju obszarów wiejskich na poziomie krajowym. Podkreślił, że kluczem i drogą do sukcesu są urzędy marszałkowskie. Jednym z założeń planu jest budowanie szerokich partnerstw. Zachęcił GTL do wybrania swoich przedstawicieli do pracy w zespole roboczym wraz z pracownikami Agencji Płatniczej, MRiRW oraz samorządów województw nad przygotowaniem dokumentów, procedur dotyczących wdrażania działania LEADER. Na zakończenie swojej wypowiedzi Minister podniósł, aby skład GTL rozszerzyć o ekspertów, osoby związane z LEADERem, które z racji doświadczenia wiele mogą wniesić do wdrażania podejścia w kraju.

Pan Janusz Bartczak Prezes Polskiej Sieci LGD wspomniał o ich inicjatywie popierającej przekierowanie środków ze spójności na rozwój obszarów wiejskich w formie pism skierowanych do Ministra Rozwoju i pełnomocnika rządu ds. społeczeństwa obywatelskiego i równego traktowania. Jest to jeden wspólny głos zarówno środowiska lokalnych grup działania jak i FAOW. Informacja o przebiegu inicjatywy Polskiej Sieci LGD zostanie udostępniona członkom GTL.

W kontekście wypowiedzi Pana Ministra Przewodniczący grupy poinformował o możliwości, jakie daje Regulamin GTL w zakresie powołania zespołu roboczego do opracowywania dokumentów proceduralnych i zaprosił LGD do zgłaszania swoich kandydatur: 3 stałych członków i 3 dodatkowe osoby do weryfikacji.

Wybrano członków GTL do zespołu roboczego:

1. Katarzyna Jórka, regionalna sieć LGD woj. wielkopolskiego
2. Piotr Sadłocha, regionalna sieć LGD woj. świętokrzyskiego
3. Dorota Stanek, regionalna sieć LGD woj. kujawsko-pomorskiego
4. Tomasz Piłat, regionalna sieć LGD woj. warmińsko-mazurskiego
5. Dorota Goetz, regionalna sieć LGD woj. dolnośląskiego

oraz dwóch ekspertów:

6. Barbara Nowakowska-Mossór, regionalna sieć LGD woj. małopolskiego
7. Jadwiga Kulczycka, regionalna sieć LGD woj. opolskiego.

W wyniku głosowania wskazane kandydatury zostały przyjęte jednogłośnie. W głosowaniu wzięło udział 39 uprawnionych członków GTL.

Ad. 10 Przewodniczący GTL przedstawił nowego Dyrektora Biura Pomocy Technicznej w MRiRW Pana Krzysztofa Rodzika i poprosił o przykazanie informacji na temat stanu prac nad przygotowaniem planu operacyjnego KSOW na lata 2016-2017.

Na wstępie Dyrektor Biura Pomocy Technicznej poprosił o udzielenie kredytu zaufania oraz przyznał, że LGD znając potrzeby w regionach najlepiej wiedzą jak wydawać środki. Z powodu ograniczonego budżetu najważniejsze jest, aby środki zostały ukierunkowane jak najbardziej celowo i precyzyjnie trafiły w potrzeby partnerów sieci, tym bardziej że zgłoszone zapotrzebowanie wielokrotnie przekroczyło dostępną alokację przeznaczoną na lata 2016-2017. Zapowiedział, że Pani Joanna Pręgowska z BPT zaprezentuje w formie procentowej i kwotowej projekty wybrane przez wojewódzkie grupy robocze adresowane do LGD oraz sytuację z poziomu Instytucji Zarządzającej. Pan Dyrektor dodał, że zgłoszone projekty muszą jeszcze zostać przejrane, choć przyznał że te w szczególności realizowane przez MRiRW ze względu na posiadane doświadczenie będą miały pierwszeństwo w realizacji.

Przewodniczący GTL poprosił, aby projekty IZ, które z założenia powinny być dobre, były jednakże wcześniej konsultowane na GTL zanim zostanie podjęta decyzja o ich finansowaniu.

Pani Joanna Pręgowska z BPT omawiając operacje skierowane do LGD w regionach stwierdziła, że jest ich 106 spośród 571 wszystkich projektów złożonych w I naborze oraz, że w każdym województwie takie operacje zarówno własne, jak i partnerskie są w większym lub mniejszym zakresie. W woj. lubuskim i podlaskim nie ma operacji zgłoszonych przez partnerów, a w woj. świętokrzyskim nie ma operacji własnych dla LGD. W sumie ok. 25% całego budżetu PO KSOW 2016 zostało przeznaczone na projekty dla LGD i zgłoszone przez LGD.

Po zakończeniu prezentacji Przewodniczący zaprosił członków GTL do zadawania pytań.

Pan Robert Krysztofiak z UM woj. wielkopolskiego zapytał o kwestię zatwierdzenia Planu operacyjnego KSOW na szczeblu krajowym, o udostępnienie wzoru umowy z partnerami, oraz jaka będzie forma przekazywania środków do samorządów na wyprzedzające finansowanie.

Dyrektor Rodzik wyjaśnił, że termin planowanego posiedzenia Grupy Roboczej ds. KSOW zostanie przesunięty w czasie na przełom marca/kwietnia br. Data spotkania zostanie ustalona w momencie kiedy plan operacyjny KSOW 2016-2017 zostanie opracowany.

Pani Pręgowska wyjaśniła, że MRiRW nie deklarowało, że dostarczy taki wzór umowy a tylko deklarowało zbieranie propozycji zapisów w umowie z poszczególnych regionów, zakładając, że zostaną one uwzględnione w ostatecznej wersji umów. Podkreśliła, że wypracowane w regionach metody współpracy z partnerami należy kontynuować według własnych potrzeb.

Jednocześnie stwierdziła, że w przypadku jednostki centralnej KSOW środki przekazywane są w formie dotacji do FAPA, która następnie podpisuje umowy z partnerami i środki wypłacane są po zakończeniu operacji.

Jeśli chodzi o termin realizacji operacji w regionach to można podpisywać umowy z partnerami biorąc pod uwagę fakt, że wojewódzka grupa robocza zaakceptowała projekty, które nie budzą żadnych wątpliwości, jednakże istnieje niewielkie ryzyko, bowiem plan operacyjny KSOW nie został jeszcze zaakceptowany przez GR ds. KSOW. Dlatego przed akceptacją planu operacyjnego przez GR ds. KSOW projekty realizowane są na własne ryzyko beneficjenta.

Pani Justyna Durzyńska z UM woj. pomorskiego zapytała o formę pracy i akceptacji Planu operacyjnego KSOW, czy GR ds. KSOW może zakwestionować plany operacyjne zatwierdzone przez wojewódzkie grupy robocze?

Dyrektor Krzysztof Rodzik zapewnił, że MRiRW nie ingeruje w plany operacyjne jednostek regionalnych KSOW, chociaż z teoretycznego i formalnego punktu widzenia GR ds. KSOW może nie przyjąć planu operacyjnego KSOW obejmującego również część JR.

Pan Grzegorz Brach z UM woj. małopolskiego wytłumaczył obawy samorządów, że zgodnie z Ustawą o finansach publicznych nie można udzielać dotacji z dotacji. Jeżeli nie zmienią się przepisy w tej kwestii to UM nie mogą dalej przekazywać tych środków partnerom i same realizują projekty, a przecież nie o to chodzi w całej idei KSOW. Zapytał czy są pomysły, aby zmienić formę przekazywania pieniędzy.

Pani Pręgowska wyjaśniła, że na podstawie umowy cywilno-prawnej można refundować koszty poniesione przez partnerów i nie widzi problemu, dlaczego samorządy nie mogą tak tej kwestii rozwiązać. Dodała, że sprawą kwestionowaną jest wybór projektów w drodze konkursu a nie w trybie zamówień publicznych. Jak było wcześniej ustalone po zatwierdzeniu planu operacyjnego KSOW na lata 2016-2017 planowane jest spotkanie i omówienie jak można rozwiązać prawnie sposób wyboru partnerów w drodze konkursu, aby nie było problemów z przekazaniem środków otrzymanych w drodze dotacji. Przypomniała, że była propozycja zmian ustawowych w zakresie wyboru partnerów w drodze konkursu, aby środki otrzymane z dotacji można było przekazać partnerom i samorządy deklarowały, że takie rozwiązanie jest do przyjęcia.

Pani Mirosława Mochocka ze Świętokrzyskiego Biura Rozwoju Regionalnego skonstatowała, że strona samorządowa upomina się o uregulowanie tej kwestii od dłuższego czasu. Wyjaśniła, że samorządy otrzymują wyprzedzające finansowanie w formie dotacji i nie można dalej jej przekazać w formie wyprzedzającej tylko w formie refundacji kosztów po zakończeniu realizacji projektu. W rzeczywistości podmioty, które się podejmują realizacji projektów nie mają środków na ich realizację. Drugą sporną kwestią jest fakt, że partnerstwo nie ma formy usankcjonowanej w przepisach prawa, bo jest to partnerstwo, które nie jest partnerstwem ustawowym. Forma konkursu na realizację zadań własnych wymagałaby zmiany w przepisach ustawowych. Na zakończenie podkreśliła, że problem może się pojawić w trakcie realizacji czy w trakcie kontroli.

Pani Pręgowska podsumowując stwierdziła, że samorządom głównie chodzi o możliwość zaliczkowania realizacji projektów. Partnerzy jednostki centralnej KSOW zarówno w poprzednim okresie programowania, jak i teraz zgodnie z zasadami konkursu realizują projekty bez otrzymywania zaliczek i rozliczają się z poniesionych kosztów, co jest nowym rozwiązaniem dla samorządów w tym okresie programowania. Kwestie prawne dotyczące zmiany ustawy i sprawa rozliczania projektów oraz podjęcie decyzji czy utrzymać formę konkursową wyboru projektów zostaną omówione podczas planowanego spotkania Grupy tematycznej ds. współpracy i komunikacji w ramach KSOW.

W kontekście zgłaszanych wniosków Przewodniczący wyraził nadzieję na możliwość udoskonalenia KSOW w zakresie wprowadzenia proponowanych rozwiązań.

Następnie Pani Beata Szybińska Kierownik Zespołu Koordynacji KSOW z Fundacji FAPA przedstawiła aktualny proces tworzenia planu operacyjnego KSOW wynikający z trzech dokumentów: *Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020*, *Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem Środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach PROW na lata 2014-2020* oraz *Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 września 2015 r. w sprawie funkcjonowania krajowej sieci obszarów wiejskich w ramach PROW na lata 2014-2020*.

W odpowiedzi na pytanie jak zaprezentowane procedury mają się do GTL Pani Szybińska wyjaśniła, że zgodnie z uchwałą o powołaniu GTL, GR ds. KSOW poprosiła GTL o opinie w zakresie działania 4, które jest adresowane bezpośrednio do LGD. Przewodniczący przypomniał, że GTL chciała mieć możliwość uzgadniania definiowania potrzeb w zakresie szkoleń dla LGD i powinniśmy to przedyskutować na spotkaniu przed ogłoszeniem konkursu na kolejne lata 2018-2019. To by zagwarantowało, że tylko takie projekty, które odpowiadają diagnozie potrzeb mogłyby być brane pod uwagę przy wyborze.

Ad. 11 Następnie Przewodniczący zaprosił trenerów do przedstawienia zakresu pracy warsztatowej.

Na wstępie Pan Ryszard Kamiński, Prezes Fundacji Aktywizacji Obszarów Wiejskich odniósł się spostrzeżeń poczynionych podczas pierwszego dnia spotkania przez trenerów. Wyraził zdziwienie: jak to jest, że gro dyskusji o KSOW i GTL zajmują procedury tak jakby sensem KSOW było rozdzielanie grantów, tak jakby to był kolejny program grantowy. My natomiast chcemy pokazać technikę, w jaki sposób potrzebne inicjatywy, które mają służyć sieciowaniu podmiotów na obszarach wiejskich, mają być sfinansowane. Na wsi funkcjonuje wiele podmiotów: samorządów, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, lokalnych grup działania. KE zaproponowała krajowe sieci obszarów wiejskich jako pewne rozwiązanie, formułę współpracy różnych podmiotów. Przypomniał, że pra-przodkiem KSOW w okresie 2000-2006 i wcześniej była sieć LEADER. Wtedy stwierdzono, że Program LEADER + działający w całej Europie stworzył tysiące lokalnych grup działania i aby wykorzystać efekt dobrych inicjatyw, które się dzieją w różnych miejscach, LGDy powinny ze sobą współpracować i sieciować. Na poziomie regionalnym, krajowym, europejskim to sieciowanie się zadziało. W kolejnym okresie programowania 2007-2013 do głównego nurtu

wprowadzono LEADER i miał on za zadanie tym oddolnym podejściem zarazić PROW, bo fundusze rolne były bardzo schematyczne i wspierały głównie rolnictwo. Niestety stało się odwrotnie i LEADER został zbiurokratyzowany, a sieciowanie przejęły ENRD i KSOW. W związku z powyższym zaczęliśmy mówić technicznie, że KSOW kojarzy się z programami grantowymi, a przecież finansowanie inicjatyw, które służą współpracy poszczególnym podmiotom to jest drugorzędna sprawa wobec sieciowania. Myśląc o kolejnym okresie programowania należałoby się zastanowić: do czego powinien służyć KSOW, w jaki sposób powinno wyglądać stawianie zadań merytorycznych dla sieci regionalnych i sieci krajowej? Dopiero potem - jakim mechanizmem finansować te uzgodnione wspólnie obszary? Są urzędnicy do obsługi finansowania i są społecznicy, działacze, którzy mają kontakt ze środowiskiem lokalnym, którzy mogą wypowiedzieć się co do obszarów i potrzeb lokalnych - wydaje się, że jest dużo do przepracowania.

Zaproponował dyskusję: czym KSOW powinna być? Jak w przyszłości powinna funkcjonować? Jak powinna wyglądać procedura? Dlaczego sieć na siłę musi przyciągać partnerów do rejestrowania się co jest wbrew ich naturalnemu odczuciu? Przyznał, że są inne metody angażowania partnerów np. realizacja ciekawych projektów czy portal z ciekawymi informacjami, co obecny portal KSOW je spełnia. Za mało korzystamy z poziomu europejskiego, a mając dużą różnorodność w Polsce nie jesteśmy tak aktywni, jakby to przypadało dla wielkości i liczebności naszego kraju.

Następnie odbyły się warsztaty w dwóch grupach: jedna prowadzona przez p. Irenę Krukowską-Szopę i druga przez p. Ryszarda Kamińskiego.

Uczestnicy dyskutowali nad postawionymi pytaniami: 1 Rola GTL w wyborze projektów do planu operacyjnego KSOW na poziomie krajowym; 2. Umocowanie GTL w procesie tworzenia i opiniowania realizacji planów operacyjnych KSOW.

Ad.12 Podsumowanie warsztatów znajduje się w Załączniku nr 3.

Ad. 13 Pan Ryszard Kamiński podsumowując temat warsztatów dotyczący kryteriów wyboru projektów stwierdził, że pojawiły się dodatkowe wątki: czy procedura wyboru daje najkorzystniejsze rezultaty? Czy tryb konkursowy jest dobrym rozwiązaniem, przy czym metoda rozwiązania problemu (zaspokojenia potrzeb) i sposób finansowania jest sprawą drugorzędną? Poprosił o uwagi do dwóch przeciwstawnych opinii - jedna grupa warsztatowa skupiła się na kwestii: jak usprawnić dotychczasowy tryb konkursowy, a druga grupa warsztatowa zastanawiała się czy w ogóle pozostawić wybór projektów do realizacji w trybie konkursowym?

Dyrektor Krzysztof Rodzik przypomniał, że środków finansowych jest bardzo mało, dlatego racjonalność jest priorytetem. Podkreślił, że strategia jest kluczowa, bo powinna wskazywać, co jest ważne dla LGD, co powinno być realizowane na poziomie centralnym a co na poziomie regionalnym. Jako dobry przykład podał projekt na poziomie centralnym zgłoszony przez DROW MRiRW dotyczący organizacji raz na dwa lata konferencji ogólnopolskich dla 300 osób, co według niego gwarantuje zapewnienie wymiany wiedzy i doświadczeń pomiędzy LGD. Ponadto zgodził się, że przeprowadzanie konkursów to jest coś, co pokazuje, że najlepsze projekty zostały wybrane. Inną kwestią jest, jak ten konkurs został

przeprowadzony. I tutaj ważne jest, by dobrze opisać regulamin konkursu, tak by można było ocenić czy składane projekty wpisują się w strategię i w potrzeby. Nie wydaje się celowe wydzielanie alokacji dla LGD a skupienie się bardziej na celach, które chcemy osiągnąć. Przyznał, że przy tak małych zasobach finansowych nie jest możliwe pogodzenie interesów wszystkich odbiorców.

Pani Irena Krukowska-Szopa dodała, że do poziomu centralnego nie powinny trafiać projekty, które się kwalifikują do poziomu regionalnego i zdecydowanie powinny to być takie projekty, które obejmują cały poziom ogólnopolski przy czym zgłaszane projekty powinny być skonsultowane z Polską Siecią LGD albo z co najmniej kilkoma sieciami regionalnymi LGD.

Następnie na wniosek Przewodniczącego GTL prowadzenie obrad przejęła pani Elżbieta Siemiątkowska Zastępca Przewodniczącego GTL.

Na wstępie Pani Siemiątkowska wyraziła obawę, że identyfikacja potrzeb w pewnym sensie wyklucza projekty o charakterze ogólnopolskim. Najpierw należałoby zdiagnozować potrzeby w regionach, a dopiero potem kierować projekty do konkretnych odbiorców.

Podsumowując wypracowane podczas warsztatów propozycje na temat roli GTL Przewodnicząca stwierdziła, że GTL, powinien uzyskać sprawczość i rekomendować GR ds. KSOW stanowisko, które GR ds. KSOW brałaby pod uwagę przy rozpatrywaniu propozycji dotyczących uproszczenia i optymalizacji procesów w ramach planów operacyjnych KSOW.

Poinformowała, że powstanie projekt wspólnego stanowiska GTL do zatwierdzenia w trybie obiegowym, a następnie do przedstawienia na GR ds. KSOW.

Pan Kamiński odniósł się do wcześniejszej dyskusji i zwrócił uwagę, że stanowisko nie może być alternatywne a nie było pełnej zgodności obu grup warsztatowych co do pewnych kwestii. Należy wspólnie wypracować jeden uzgodniony dokument jako stanowisko GTL.

Pani Pręgowska przypomniała, że – w świetle aktualnych przepisów - GTL tylko konsultuje i może wydać opinie a GR ds. KSOW zatwierdza bądź akceptuje plan operacyjny KSOW. GTL jest ciałem wspierających GR ds. KSOW.

Pan Piotr Łukasik z UM woj. mazowieckie nawiązał do trybu konkursowego i przyznał, że jest to dobre rozwiązanie z powodu możliwości weryfikacji nadsyłanych propozycji od partnerów i należałoby ostrożnie podchodzić do tego żeby to zmieniać.

Następnie Pani Siemiątkowska poprosiła Dyrektora Rodzika o przekazanie gotowego Planu operacyjnego KSOW na lata 2016-2017, który następnie w formie uchwały GTL zostanie przesłany członkom do zaopiniowania w trybie obiegowym. Dodała że czas przeznaczony na przyjęcie uchwały będzie krótki ze względu na rychły termin zwołania GR ds. KSOW.

Ponadto przypomniała o planowanym spotkaniu w MRiRW w sprawie przyływów finansowych, aby zapoznać się z różnicami w poszczególnych samorządach oraz zastanowić się nad wprowadzeniem dobrych, sprawdzonych rozwiązań do innych województw.

Ad. 14 W kolejnym punkcie posiedzenia Pani Siemiątkowska przedstawiła propozycję harmonogramu spotkań GTL. Następne spotkanie zaplanowano pod koniec maja lub na

początku czerwca 2016 w celu podsumowania wyników konkursu na wybór LSR w skali kraju. Kolejne spotkania odbyłyby się we wrześniu i w listopadzie.

Pan Zbigniew Pacholik z LGD woj. Lubelskiego zapytał czy można przesyłać propozycje tematów kolejnych spotkań? Ponadto wyraził obawy, że dyskusja na temat podsumowania konkursu jest bardziej teoretyczno-statystyczna i zapytał jaki będzie efekt takiego spotkania i czy coś z tego wyniknie dla grupy?

Pani Elżbieta Siemiątkowska potwierdziła, że można przesyłać propozycje tematów do omówienia podczas kolejnych GTL. Odnosząc się do obaw przedstawiciela LGD wyjaśniła, że na etapie przygotowania agendy następnego GTL zostaną doprecyzowane zagadnienia do omówienia na spotkaniu np. przygotowanie do wdrożenia, do rozpoczęcia realizacji, stan gotowości dokumentów, obowiązujące instrumenty w programie LEADER.

Ad. 15 W sprawach różnych nie poruszono żadnego tematu.

Prowadząca podziękowała za udział w spotkaniu i zamknęła II posiedzenie GTL.

Załączniki do protokołu:

- 1) Lista obecności uczestników II posiedzenia GTL w dniach 3-4 marca 2016 r. (wersja PDF);
- 2) Podsumowanie warsztatu „W jaki sposób Lokalne Grupy Działania i Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność mogą przyczynić się do osiągnięcia celów polityki spójności?”
- 3) Podsumowanie warsztatu „Rola GTL w kształtowaniu planów operacyjnych oraz planu działania KSOW 2014-2020”

Sporządziły: Agata Markuszewska, Joanna Surowiec